T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 36
KARAR NO : 2016 / 72
KARAR TR : 15.02.2016

ÖZET: 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna tabi kamu görevlisi olan davacının, çocuğunun İstanbul ilinde tedavi gördüğü süre içinde kendisinin de İstanbul'da kalması gerekti nedeniyle tarafına yol ve gündelik gideri ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ.Y.
Vekili : Av. S. B.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. T.M.

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde özetle; çocuğunun İstanbul ilinde tedavi gördüğü süre içinde kendisinin de İstanbul'da kalması gerektiği nedeniyle tarafına yol ve gündelik gideri ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 26.01.2012 tarih ve 312650 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MARDİN İDARE MAHKEMESİ 9.3.2012 gün ve E:2012/364, K:2012/448 sayı ile özetle; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 65. maddesinde, yerleşim yerleri dışında görülen tedavilerde ödenecek yol gideri, gündelik ve refakatçi giderlerinin usul ve esaslarının düzenlendiği, aynı Kanun'un 101. maddesinde de "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmüne yer verildiği, davanın 5510 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklandığının anlaşıldığı, yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca davanın iş mahkemelerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle, davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca, görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Mardin 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) :18.4.2013 gün ve E:2012/276, K:2013/151 sayı ile, "celp edilen kayıt ve belgeler ile rapordan, davacının kurum sigortalısı olduğu, kendisinin ve bakmakla yükümlü oğlu O.M.Y.'ın bu sebeple genel sağlık sigortalısı olduğu, davacının oğlu ile ilgili olarak 27/06/2011 günü İstanbul'a sevk edildiği, davacının oğlu ile ilgili hastaneye 30/06/2011 tarihinde başvurduğu, kurum tarafından sevke dayalı yol giderlerinin ödenmediği, ödememe gerekçesinin üç iş günü içinde sevk edilen sağlık kuruluşuna başvurulmaması olarak belirtildiği anlaşılmıştır. 5510 sayılı Yasa'nın Yol Gideri, Gündelik ve Refakatçi Ödemeleri Başlıklı 65. Maddesinde; "Hekimin veya diş hekiminin muayene veya tedavi sonrası tıbben göreceği lüzum üzerine genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetinden yararlanmaları için muayene ve tedavi edildikleri yerleşim yeri dışına yapılan sevkinde, ayakta tedavilerde kendisinin ve bir kişi ile sınırlı olmak üzere refakatçisinin gidiş ve dönüş yol gideri ve gündelikleri; yatarak tedavilerde ise gidiş ve dönüş tarihleri için gündelikleri ile yol gideri kurumca karşılanır." "Kuramca sağlık hizmetlerinin sağlanabilmesi için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler sevk zinciri kurallarına uygun hareket etmek zorundadır." hükmü düzenlenmiştir. Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) 5.2. Maddesi (ç) bendinde; "Sevkin yapıldığı gün dahil üç iş günü içinde sevk edilen sağlık hizmeti sunucusuna müracaat edilmiş olunması" yol gideri ödenmesi için şart koşulmuştur. Kurum tarafından davacının yol giderleri talebi SUT 5.2/ç hükmü gerekçe gösterilerek reddedilmiştir. Her ne kadar SUT düzenlemesinde bu şekilde bir hüküm var ise de 5510 sayılı Yasa'nın 65. Maddesinde bu şekilde sınırlayıcı bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca davacının oğlunun tedavisine 4. günde başlandığı, sağlık kuruluşuna başvurduğu anlaşılmıştır. Tedavi ile sevk edilen branşın aynı olması, kişinin sevk belgesinde yazılan hastalığın tedavisini yaptırdığını kanıtlamaktadır. Yasada yer almayan sınırlayıcı bir hükmün SUT ile getirilmesi ve sonrasında kişinin Anayasa tarafından koruma altına alınan sağlık güvencesinin ortadan kaldırılması hukuk düzeni açısından hukuka aykırıdır. Bu nedenle kurumun ödememe gerekçesi yerinde olmadığı kanaatine varılmakla davanın kısmen kabulüne" karar vermiştir.

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili kararı temyiz etmiştir.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi : 15.5.2014 gün ve E:2013/13239, K:2014/13833 sayı ile, 5510 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce Emekli Sandığı iştirakçisi olan ve davacının bakmakla yükümlü olduğu oğlunun tedavi giderlerinin tahsiline ilişkin istemin çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

MARDİN 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 4:10.2014 gün ve E:2014/317, K:2014/420 sayı ile, Yargıtay bozma ilamına uyularak davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesi ve 6100 HMK 114/1-b

maddesine göre dava şartı olan yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiştir.

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili kararı temyiz etmiştir.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi : 12.5.2015 gün ve E:2015/232, K:2015/10680 sayı ile, bozma ilamına uyarak, davanın idari yargının görev alanına girdiği için usulden reddine karar verildiği, Mahkemelerince, davacının talebinin usulden reddedilmiş olmasının usul ve yasaya uygun olduğu, davalı için ayrı vekalet ücretine karar verilmemiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu; ne var ki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden 6100 sayılı H.M.K.'nın 370/2 maddesi hükmü uyarınca hükmün bozulmayarak düzeltilerek onanmasına, açıklanan nedenlerle hüküm fıkrasına bir bend daha eklenerek davalı SGK kendisini vekille temsil ettirdiğinden AAÜT'ne göre 1.500.00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine sözcüklerinin yazılmasına, hükmün düzeltilmiş bu şekli ile onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Fikret ERES'in katılımlarıyla yapılan 15.02.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27.maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde, idari yargı ile adli yargı arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, davacının istemi üzerine, adli yargı dosyasının son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı kararının kesinleşme şerhli örneği de temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının çocuğunun İstanbul ilinde tedavi gördüğü süre içinde kendisinin de İstanbul'da kalması gerektiği nedeniyle tarafına yol ve gündelik gideri ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 26.01.2012 tarih ve 312650 sayılı işlemin iptali istemidir.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar

ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Dosyanın incelenmesinden, Davacının 657 sayılı Yasaya tabi olarak Mardin Devlet Hastanesinde görev yapmakta olduğu; reşit olmayan oğlunun rahatsızlığı nedeniyle 27.6.2011 gün ve 1822213 protokol numaralı Diyarbakır İstanbul yönlü tedavi sevki nedeniyle tedavi giderinin ödenmesi için davalı kurum olan Mardin Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü'ne verdiği 5.1.2012 günlü dilekçesi ile başvurduğu; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Mardin Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünün 26.1.2012 gün ve 312650 sayılı yazısı ile sevklerine 3 iş gününü geçirmiş olduklarından dolayı ödeme yapılamayacağının bildirildiği, davacı tarafından bu işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte devlet memuru olan davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Mardin İdare Mahkemesinin 19.3.2012 gün ve E:2012/364, K:2012/448 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Mardin İdare Mahkemesinin 19.3.2012 gün ve E:2012/364, K:2012/448 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 15.02.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Fikret
AYDIN	AKBULUT	ERES